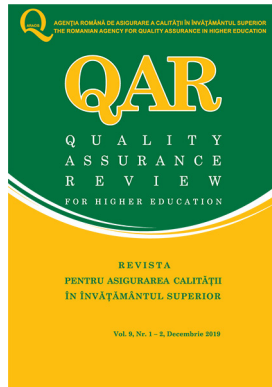

AGENȚIA ROMÂNĂ DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR
Membră în Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior – **ENQA**
Înscrișă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior – **EQAR**

Quality Assurance Review for Higher Education

Management – Calitate – Formare inițială pentru cariera didactică

Teodor Pătrăuță

Quality Assurance Review for Higher Education, Vol. 9, No. 1 – 2, 2019, pp. 60 – 71

Publicat de: Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior - ARACIS

Locul publicării: București, România

Tipul publicației: tipărit, online

ISSN: 2066 - 9119, 2069 - 2188 (online)

Adresa: Bd. Mărăști, nr. 59, Sector 1, București, cod poștal 011464

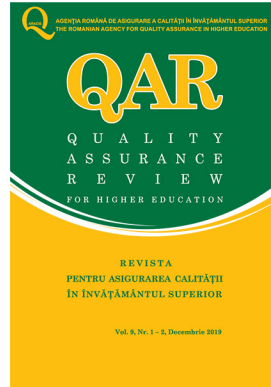
Telefon: +40 21 206 76 00; Fax: +40 21 312 71 35

E-mail: qar@aracis.ro

Pagină electronică: <http://www.aracis.ro/en/publicatii/qar-magazine/numarul-curent/>

Revista *Quality Assurance Review for Higher Education* este editată din fondurile proprii ale ARACIS și, în această etapă, contribuie și la sustenabilitatea proiectului „Dezvoltarea și consolidarea culturii calității la nivelul sistemului de învățământ superior românesc - QUALITAS”, Contract POSDRU/155/1.2/S/141894.

Toate drepturile rezervate. Pentru a reproduce un text din Revistă este necesar acordul scris al colegiului de redacție al Revistei pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior. Solicitarea poate fi trimisă Editorului, la adresa de poștă electronică: office@aracis.ro
Răspunderea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor.
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a ARACIS.

Quality Assurance Review for Higher Education

Management – Quality – Initial Training for the Teaching Career

Teodor Pătrăuță

Quality Assurance Review for Higher Education, Vol. 9, No. 1 – 2, 2019, pp. 60 – 71

Published by: The Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education - ARACIS

Place of publication: Bucharest, Romania

Publication type: printed, online

ISSN: 2066 - 9119, 2069 - 2188 (online)

Address: Bd. Mărăști, no. 59, sector 1, Bucharest, Romania, postal code 011464

Phone: +40 21 206 76 00; Fax: +40 21 312 71 35

E-mail: qar@aracis.ro

Web page: <http://www.aracis.ro/en/publications/qar-magazine/current-issue/>

Quality Assurance Review for Higher Education is edited from ARACIS own funds and, at this stage, also contributes to the sustainability of the project “The development and the consolidation of quality culture at Romanian higher education system – QUALITAS”, POSDRU Agreement 155/1.2/S/141894.

All rights reserved. No part of this Review may be reproduced in any form without written permission from the Editor. The request may be sent to the Editor by e-mail, at: office@aracis.ro

The responsibility for the content of their contributions belongs to the authors.

The content of this material does not necessarily represent the official position of ARACIS.

Management – Calitate – Formare inițială pentru cariera didactică

Teodor Pătrăuță

*Prof. Univ. Dr.
Universitatea de Vest
„Vasile Goldiș” din Arad, România
tpatrauta@yahoo.com*

Rezumat: *Articolul subliniază influența pe care schimbările actuale și rapide de la nivelul societății le produc asupra filozofiei și procedurilor privind formarea inițială în profesia didactică, care le este oferită studenților de către universitățile din România în cadrul Departamentelor pentru pregătirea personalului didactic (D.P.P.D.).*

Managementul Calității Totale este privit ca un mijloc adecvat pentru instituțiile de învățământ superior de a conduce la satisfacția beneficiarilor de învățământ superior cu privire la formarea lor ca viitori profesori. Corelația cu procedurile de evaluare externă a asigurării calității aplicate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) și rolul Ministerului Educației și Cercetării în ceea ce privește acreditarea D.P.P.D este prezentată cititorului, împreună cu propuneri de îmbunătățire a calității.

Cuvinte cheie: *Departamentul pentru pregătirea personalului didactic (D.P.P.D.), Managementul Calității Totale, beneficiari, profesia didactică*

Abstract: *The paper underlines the influence current rapid societal change induces on the philosophy and procedures of the initial training for the teaching career, which is offered to students by Romanian universities in their specialised Training departments for the teaching profession (Acronym in Romanian: D.P.P.D.).*

Total Quality Management is seen as an appropriate means for HEIs to lead to satisfaction of higher education beneficiaries related to their training to become future teachers. Correlation with external evaluation procedures of quality assurance applied by the Romanian Agency for quality assurance in higher education (ARACIS) and the role of the Ministry of Education and Research in the accreditation of D.P.P.D. is offered to the reader, together with proposals for quality enhancement.

Keywords: *Training departments for the teaching profession (D.P.P.D.), Total Quality Management, beneficiaries, teaching career*

Se afirmă, pe bună dreptate, că unul dintre elementele definatorii ale societății contemporane este *schimbarea*, pentru că trăim într-o epocă a schimbărilor rapide, profunde și spectaculoase. Noul mileniu în care am pășit a moștenit multe probleme sociale, economice și politice, care, deși au marcat în mare măsură ultima jumătate de secol, sunt departe de a-și fi găsit soluțiile. Din contră, lucrurile par că se precipită, problemele se agravează, se multiplică, se globalizează. Multe țări au depășit stadiul subdezvoltării, iar standardele de viață au crescut continuu, în proporții care diferă însă de la o țară la alta; progresul a adus însă cu sine și sentimentul deziluziei.

Educația trebuie să facă față paradoxului de a fi, pe de o parte, orientată spre trecut, în sensul de a transmite valorile culturale, cuceririle științifice și tehnice cele mai importante ale umanității, iar, pe de altă parte, trebuie să aibă capacitatea de a prevedea care sunt evoluțiile viitoare, să pregătească în consecință beneficiarii săi pentru a face față cu succes nevoilor provocărilor sociale pentru o perioadă relativ îndelungată, de 30-40 de ani de activitate profesională.

Prospectivitatea educației se confruntă cu dificultăți majore legate de prefigurarea profilului viitorului adult și cetățean, pentru că nu se știe exact în ce va consta specificul științific, tehnologic, axiologic și economic al societății în care tânărul de azi va deveni adultul de mâine. Societatea se schimbă într-un ritm alert, de multe ori imprevizibil, generația care se educă acum va trebui să aibă capacitatea de a se adapta la schimbare, dar și de a avea o atitudine critică față de schimbare, de a o controla și a o produce, conștientizându-i efectele.

Pentru a reuși să facă față noilor realități, educația trebuie să depășească viziunea pur instrumentală și să se organizeze în jurul a patru tipuri fundamentale de învățare care, pe parcursul vieții, constituie pilonii cunoașterii:

- *a învăța să știm*, ceea ce înseamnă dobândirea instrumentelor cunoașterii, adică să învățăm cum să acumulăm noi cunoștințe, grefate pe cunoștințele generale și de specialitate, cum să învățăm să ne formăm și să ne dezvoltăm simțul critic, memoria logică și să ne cultivăm gândirea divergentă și creativă;
- *a învăța să facem*, astfel încât să interacționăm optim cu mediul înconjurător, să comunicăm eficient și în timp util, să influențăm cu succes diferite situații de lucru etc.;
- *a învăța să trăim* împreună cu alții, pentru a coopera eficient cu alte persoane, participând la diverse activități umane și pentru a soluționa conflictele, respectând pluralitatea opțiunilor și specificitatea individuală și culturală;
- *a învăța să devenim*, pentru a ne dezvolta personalitatea și a fi capabili să acționăm cu o autonomie crescândă, judecând prin prisma propriei scări de valori și concepții, cu asumarea adecvată a responsabilităților.

Universitatea este locul în care învățarea, formarea și cultura sunt reprezentate în modul cel mai serios, motiv pentru care este necesar să fie deschisă nu doar unei anumite categorii de vârstă, ci trebuie să ofere alternative viabile de formare continuă și de învățare permanentă pentru toate categoriile de vârstă. Trebuie să

avem în vedere o Universitate nu doar pentru studenți, ci pentru toți cei dornici și capabili de evoluție personală și spirituală, fără a aluneca, însă, spre statutul unei „școli pentru toți”. Asigurarea învățării pe tot parcursul vieții este unul din obiectivele puțin realizate până acum de învățământul superior românesc.

Putem spune, fără teama de a greși, că Universitatea a fost și este o „milenară instituție în mișcare” (Vințanu 2001, 7), pentru că universitățile au deserved cu succes umanitatea în ultimii 1000 de ani, formând elitele intelectuale, elaborând explicații și creând teorii care să răspundă la marile întrebări ale omenirii, proiectând și realizând mijloace de acțiune, contribuind la libertatea națională și individuală.

„Universitatea este o chintesență valorică” a societății, valorile educaționale, sociale și culturale decantate și emise de comunitatea academică au rolul de a ghida și orienta întregul spațiu comunitar, direcționând liniile de evoluție ale societății. Universitatea a fost mereu „unul dintre cele mai importante foruri ale emisiunii și difuziunii valorilor”, pentru că „această entitate constituie instituția emblematică a unei națiuni, delegată explicit să creeze și să impună atenției valori culturale, comportamentale, civice dezirabile la un moment dat” (Cucoș 1997, 24). Pentru aceasta, universitatea trebuie să dispună de autonomie funcțională autentică, să nu depindă de fluctuațiile politice și sociale din țară și să se constituie într-o zonă de stabilitate și autoritate valorică.

Esența și rațiunea existenței universității este formarea de oameni de știință și cercetători, crearea științei și cercetarea științifică. Deși nimic nu poate întrece în splendoare știința pură și adevărul, nu trebuie să uităm că existența și cultura umană sunt puternic influențate de realitățile economice și sociale, motiv pentru care universitatea de azi trebuie să se racordeze și la alte obiective complexe și multilaterale: formarea personalității spirituale a studenților și pregătirea lor pentru o profesie.

În general, când vorbim despre Universitate tindem să o raportăm fie la cerințele socioeconomice, fie la celelalte niveluri de organizare a învățământului, în scopul de a defini și clarifica schimbările și transformările pe care le cunoaște și trebuie să le cunoască învățământul superior. Starea comunității academice reflectă gradul de înțelegere a necesității schimbărilor în procesele educative ce au loc în universitate, a noilor raționalități didactice, apărute ca urmare a asimilării de către Universitate a unor noi scopuri și obiective.

Calitatea este un concept instabil, care ne scapă printre degete. Este „instabil” pentru că are o varietate de semnificații și sensuri deosebite pentru persoane diferite, chiar ambigue și contradictorii. Mare parte a confuziilor legate de conceptul de calitate apar datorită faptului că este utilizat și ca un concept absolut, dar ca un concept relativ. Fără îndoială, toată lumea este în favoarea asigurării calității în educație, dar discuțiile încep atunci când se încearcă definirea calității în acest domeniu. Este necesar să avem o imagine clară asupra diferitelor semnificații ale educație, altfel există riscul ca aceasta să devină o simplă lozincă, un concept cu puțină valoare practică.

Ideea calității în educație nu este nouă. În 1975, Cooper distingea între calitatea procesului și calitatea produsului, considerând că *nu există criterii extrinseci pentru a determina calitatea educației, aceasta fiind cu atât mai ridicată cu cât transformarea pe care o promovează la nivelul personalității elevului este mai mare*. Peters face distincție între calitatea intrinsecă și calitatea extrinsecă a educației: *calitatea intrinsecă este determinată de atingerea standardelor ideale (dezvoltarea la elevi a unui anumit număr de valori fundamentale, formarea integrală a individului, achiziția de cunoștințe, comprehensiunea acestora), calitatea extrinsecă fiind decisă mai degrabă pe baza criteriilor instrumentale decât educative, cum ar fi pregătirea lecțiilor* (Peters 1977).

Naomi Pfeffer și Anna Coote considerau în 1991 că termenul de calitate este evaziv și greu de definit, dar că, utilizat în context educațional, este un concept esențial elitist pentru că *o calitate înaltă a educației* poate fi oferită de puține instituții, mulți dintre beneficiarii procesului educațional nu și-o permit, iar multe instituții nici măcar nu aspiră să o furnizeze.

Mill (in Cooper 1975) opina că există patru abordări ale calității în educație:

- calitatea în educație poate fi obținută dacă toate părțile sistemului ating un anumit nivel calitativ;
- calitatea educației poate fi cunoscută prin evaluarea distribuției calității educației care cuprinde un spectru larg, de la sistemul național de învățământ până la educația individuală;
- calitatea muncii școlare a fiecărui elev;
- aspectele sistemului de educație și învățământ care contribuie la dezvoltarea calității în educație (calitatea procesului instructiv-educativ, calitatea resurselor umane și materiale).

De altfel, mai mulți autori străini afirmă că normele calitative în materie de educație nu sunt foarte precise, fiind, în general, stabilite de specialiștii în educație și nu de către clienți.

În literatura română de specialitate există puține referiri la calitatea educației și la managementul în domeniul educației și învățământului. În 1997, P. Lisievici remarca faptul că tot mai mulți factori preocupați de *destinele învățământului resimt nevoia utilizării sintagmei calitatea învățământului*, deși există o largă diversitate cu privire la conotațiile conceptuale ale practicilor asociate acestei sintagme și, deseori, calitatea învățământului este asimilată cu eficacitatea sau cu eficiența acestuia. Încercările de determinare a calității învățământului, raportate la un singur criteriu (realizarea obiectivelor, adecvarea la scop, nivelul de succes educațional așteptat) s-au dovedit nesatisfăcătoare, dificil de aplicat sau au întâmpinat dificultăți metodologice insurmontabile. Autorul consideră că *principala dificultate legată de definirea calității învățământului rezidă în faptul că diferiți indivizi, grupuri sau organizații au nevoi, așteptări sau valori diferite, în virtutea cărora apreciază diferit exact aceleași fapte sau situații* (Lisieviți 1997, 75).

Corning definește *calitatea ca fiind satisfacerea continuă a cerințelor clienților, iar calitatea totală ca satisfacerea continuă a cerințelor clienților în condițiile unor costuri minime.*

Prin MCT (Managementul Calității Totale) se asigură satisfacerea cerințelor clienților în condițiile unor costuri minime cu implicarea întregului personal al instituției. Asigurarea calității este o componentă esențială a unui sistem eficient de educație.

Un sistem eficient de asigurare a calității în educație este puternic interrelațional cu sistemul de acreditare, certificare și recunoaștere oficială. Evaluarea performanțelor proceselor educaționale la nivel național efectuată de către instituții guvernamentale independente sau de către cele private constituie un instrument important pentru asigurarea calității în educație.

Calitatea este un demers dificil de realizat, pentru că necesită implicare, disponibilitate și dorința de schimbare. Vom întâlni frecvent oameni care vorbesc despre calitate, dar nu respectă principiile de asigurare a calității. Instituțiile educaționale trebuie să se adapteze permanent la necesitățile lumii contemporane. Pentru a putea realiza o educație de calitate, nu doar în EA, ci în întreg sistemul de învățământ, este necesar ca între instituțiile educative, guvern și instituțiile economice să existe o conlucrare și colaborare puternică.

În România, este absolut necesară schimbarea mentalității oamenilor pentru ca aceștia să privească educația ca o investiție profitabilă, cea mai profitabilă dintre investiții și să conștientizeze faptul că doar printr-o educație de calitate vom putea ajunge la nivelul țărilor europene.

Organizațiile care urmează filosofia MCT consideră calitatea ca fiind definită de către aceștia, pentru că ei sunt arbitri finali, în țara lor instituția nu există. În aceste condiții, instituția trebuie să utilizeze toate mijloacele și resursele pentru a investiga necesitățile și cerințele clienților.

Edward Sallis definește MCT în educație ca *o filosofie a îmbunătățirii continue care poate furniza oricărei instituții educaționale un set de instrumente practice pentru a satisface și a depăși nevoile, dorințele și așteptările prezente și viitoare ale clienților* (Sallis 1996, 28).

MCT în educație este o abordare practică și strategică a managementului organizațional, care se concentrează pe necesitățile clienților și care respinge orice alt rezultat în afară de excelență. MCT nu este un set de slogane, ci o abordare intenționată și sistematică, care conduce la atingerea nivelelor adecvate de calitate, manieră consistentă care satisface sau depășește necesitățile și dorințele clienților. MCT poate fi considerat ca o filosofie a îmbunătățirii continue, care se poate realiza doar prin implicarea tuturor resurselor umane.

Calitatea în general și calitatea în educație în special nu apar pur și simplu, de la sine. Calitatea trebuie planificată, coordonată, controlată, asigurată și îmbunătățită, trebuie să constituie un aspect fundamental al strategiei de dezvoltare a universității și să fie abordată sistematic prin intermediul unui proces de management strategic.

Alături de motivarea și satisfacerea necesităților angajaților, procesul de management strategic este unul din principalele aspecte ale MCT. Calitatea poate fi dezvoltată și îmbunătățită doar dacă instituția educativă stabilește direcții pe termen lung în acest sens.

Pentru ca programele de formare continuă să fie cu adevărat la un nivel ridicat din punct de vedere calitativ ar trebui să existe un sistem de Management al calității suficient de bine articulat și funcțional.

Departamentul pentru pregătirea personalului didactic (D.P.P.D.) în orice universitate este o structură didactică și științifică de cercetare, specializată în formarea continuă a cadrelor didactice care vor profesa în învățământul gimnazial, liceal și universitar. Principalele activități ale D.P.P.D.-urilor sunt oferirea de cursuri, seminarii și activități practice pentru studenți sau persoane care studiază în regim postuniversitar.

Este evident că formarea profesională a profesorilor nu poate fi redusă la pregătirea inițială în acest sens. Un profesor trebuie să învețe pe tot parcursul carierei sale profesionale, pentru a-și lărgi orizontul de cunoaștere și pentru a-și îmbogăți experiența cu noile tendințe și orientări care apar (nu numai în domeniul specialității sale, dar și în didactică și psihologie).

Misiunea D.P.P.D. este profesionalizarea în cariera didactică, formarea continuă, perfecționarea personalului didactic din învățământul preuniversitar (secundar și secundar superior).

Conceput ca o structură specializată care asigură profesionalizarea în cariera didactică, D.P.P.D. urmărește îndeplinirea următoarelor **obiective academice**:

- coordonarea unitară a activităților specifice pregătirii pentru profesia de cadru didactic;
- desfășurarea activităților de perfecționare a pregătirii psihopedagogice, socio-pedagogice, didactico-metodice și manageriale a profesorilor din învățământul preuniversitar;
- organizarea și desfășurarea examenului de gradul didactic I și II, conform Metodologiei Ministerului Educației și Cercetării (M.E.C.);
- realizarea activității didactice de formare inițială a viitorilor profesori;
- formarea continuă a personalului didactic din învățământul preuniversitar pe baza unor programe specifice acreditate;
- realizarea unor cercetări științifice fundamentale și aplicative în domeniile psihopedagogiei, sociopedagogiei, managementului educațional, al didacticilor de specialitate etc. și promovarea acestora prin publicații, contracte de cercetare, consultanță, sesiuni științifice, editare de cursuri, manuale, îndrumătoare metodice etc.
- implementarea soluțiilor de modernizare a învățământului și de sprijinire a reformei educaționale prin transfer de informații, experiență și expertiză între cadrele didactice și profesori din învățământul preuniversitar ș.a.

Principalele activități ale D.P.P.D.-urilor sunt:

- coordonarea activităților implicate în formarea profesională a profesorilor;
- proiectarea și organizarea formării continue a profesorilor din punct de vedere psihopedagogic, didactic, metodologic și managerial;
- dezvoltarea cercetării științifice (fundamentale și practice) în domeniile psihologic, pedagogic, sociologic și managerial;
- promovarea și diseminarea rezultatelor, concluziilor și recomandărilor acestor cercetări prin publicații științifice, contracte de cercetare, proiecte.

Principalul grup țintă al D.P.P.D. este reprezentat de studenți, dar beneficiarii programelor departamentului sunt, în egală măsură, absolvenții de învățământ superior care doresc să devină profesori și profesorii din învățământul preuniversitar care trebuie să urmeze odată la cinci ani programe de perfecționare.

Trebuie menționat faptul că înființarea D.P.P.D.-urilor nu a urmat cursul autorizării provizorii al acreditării pe baza procedurilor legale de la aceea data, ci a fost promovată prin ordonanță ministerială.

Una din cauzele scăderii calității învățământului superior este slaba pregătire psihopedagogică a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, pregătire care se realizează în învățământul universitar prin intermediul modulului pedagogic oferit de D.P.P.D.-uri. Considerăm că printre cauzele care contribuie la scăderea calității serviciilor educaționale oferite studenților se numără aspecte întâlnite la nivel general în învățământul universitar (cadrele didactice care au dobândit un anumit statut manifestă o așa-numită „autosuficiență”, specifică mediului academic, care se manifestă atât în abordarea disciplinei, cât și în relaționarea cu studenții; lipsa de implicare a cadrelor didactice cu experiență în formarea profesorilor tineri), dar și probleme specifice cum ar fi:

- lipsa de spații proprii atât pentru activitatea cadrele didactice, cât și pentru desfășurarea activităților cu studenții;
- participarea la cursuri și seminarii a unui număr prea mare de studenți per curs/ seminar, cauzată de considerente de natură administrativ-financiară. Este foarte greu să vorbim despre calitate atunci când un profesor trebuie să susțină un curs pentru mai mult de 100 de studenți, care nici măcar nu încap toți într-un amfiteatru sau când o grupă de studenți depășește 25-30 de studenți, iar seminarul nu are altă opțiune decât să se „transforme în curs” și când în timpul examenelor studenții stau înghesuți, în picioare sau pe jos;
- disciplinele care aparțin modulului pedagogic și au statut de discipline opționale nu sunt luate în considerare la calcularea mediilor și a burselor, motiv pentru care studenții nu îl abordează cu suficientă seriozitate;
- fiind un subsistem instituțional înființat mai recent, majoritatea cadrelor didactice au norma de bază la facultățile de profil, motiv pentru care acordă mai puțină atenție și interes activităților desfășurate la D.P.P.D.

Având în vedere această situație, am elaborat o strategie de dezvoltare și ameliorare a calității în viziunea managementului calității totale. Profesionalizarea în cariera didactică necesită respectarea unor standarde de calitate. Având în vedere impactul acestui gen de activități asupra instruirii și formării elevilor și studenților, **standardele de calitate sunt nu numai necesare, ci și absolut obligatorii.**

Obiectivele strategiei manageriale a D.P.P.D. privind calitatea sunt:

1. realizarea unor activități didactice de calitate deosebită, conform standardelor europene privind profesionalizarea în cariera didactică.
2. monitorizarea și evaluarea calității activităților didactice și de cercetare cu scopul stimulării competitivității și creșterii eficienței acestora.

Principalele modalități de realizare a acestor obiective sunt:

A. Orientarea activităților didactice (cursuri, seminarii, activități practice etc.) **spre formarea la studenți a unor competențe funcționale** necesare exercitării cu succes a meseriei de profesor prin:

- **ridicarea standardelor și a exigenței în predare-evaluare**, fapt care ar duce la creșterea competențelor psihopedagogice ale studenților, dar și la scăderea opțiunilor pentru acest modul opțional. Acest ultim aspect nu este neapărat unul negativ pentru că dacă vrem să avem un învățământ de calitate, atât în mediul universitate, cât și în învățământul preuniversitar, se impune cu necesitate reconsiderarea pregătirii pedagogice a studenților, inclusiv prin creșterea exigenței în evaluare și trierea lor. Este necesar ca cei care intră în învățământ să nu urmeze o selecție reziduală, în sensul că celelalte domenii de activitate mai bine plătite îi iau pe cei mai buni absolvenți din învățământul superior, iar cei care nu își găsesc locul în sectoarele atractive sunt condamnați a deveni profesori de gimnaziu sau liceu. Dacă se va continua această politică este clar că vom avea absolvenți din ce în ce mai slab pregătiți;
- **utilizarea unei metodologii interactive de predare** la cursuri și seminarii pentru că, în condițiile în care noi îi învățăm pe acești studenți să fie profesori, comportamentul nostru didactic trebuie să fie în primul rând unul adecvat;
- **asigurarea coerenței și articulării activităților de la curs și seminar**, pe de o parte, în sens curricular și, pe de altă parte, în asigurarea unei ponderi mai mari a notei de seminar în evaluare;
- **respectarea prevederilor cartei universitare** în ceea ce privește obligativitatea frecventării orelor de curs și seminar, nu pentru că ne-am dori neapărat ca sălile să fie pline de studenți, ci pentru că în cadrul disciplinelor acestui modul studenții trebuie să-și formeze competențe și nu să acumuleze cunoștințe. Dacă informațiile pot fi achiziționate prin studiu individual, competențele didactice se formează doar prin interacțiune cu cadrul didactic, cu colegii și prin participarea activă la activitățile de curs și seminar;

- asigurarea condițiilor de desfășurare adecvată a activităților de curs și seminar prin asigurarea spațiilor didactice adecvate și formarea grupelor de curs și seminar astfel încât acestea să aibă în componență un număr rezonabil de studenți, fapt relativ greu de asigurat în condițiile în care D.P.P.D.-ul nu dispune de spații proprii, iar Universitatea nu are niciun spațiu disponibil.

B. Trecerea de la cultura testării studenților la cultura evaluării acestora prin:

- diversificarea formelor și a modalităților de măsurare și apreciere a rezultatelor și performanțelor obținute. În acest sens, evaluarea studenților ar trebui să fie realizată pe baza unor probe și activități diverse mai relevante (proiecte, portofolii etc.), renunțându-se treptat sau scăzând ponderea evaluării bazate doar pe memorare și reproducere;
- creșterea exigenței în evaluare prin prevenirea și combaterea copiatului la examene și prin scăderea afluxului de note mari, motivat teoretic, în concepția profesorilor, de faptul că modulul pedagogic este „un modul opțional”.

C. Instituirea unui set de criterii de evaluarea prestației didactice a activității de cercetare a personalului didactic și a personalului auxiliar, în funcție de care să se acorde gratificații, premii, precum și instituirea unor instrumente (fișe, chestionare etc.) **de evaluare a prestației didactice** a personalului didactic de către beneficiari (studenți).

Conform Ghidului pentru evaluarea externă a D.P.P.D.-urilor, elaborat de către ARACIS, obiectivele generale ale evaluării DPPD sunt: „asigurarea calității sistemului de formare inițială a personalului didactic prin evaluarea Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic (D.P.P.D.) și asistarea M.E.C. în procesul de autorizare și acreditare a instituțiilor furnizoare de formare inițială D.P.P.D.” (Ghidul pentru evaluarea externă a Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic, 1).

Printre obiectivele specifice ale acestei evaluări putem enumera:

- să asigure comunitățile universitare, beneficiarii și publicul în general că D.P.P.D., ca instituție aprobată de M.E.C., demonstrează satisfacerea standardelor minime de calitate ale unei structuri instituționale;
- să promoveze angajarea D.P.P.D. în direcția creșterii continue a calității academice, afirmată prin rezultate în învățare și cercetare;
- să sprijine D.P.P.D. pentru a dezvolta un management și o cultură a calității și pentru a demonstra, prin probe și documente relevante, starea acestora;
- să determine D.P.P.D. să se autoevalueze și să coopereze în evaluarea ei externă pentru asigurarea și creșterea calității;
- să determine D.P.P.D. să coopereze cu alte structuri instituționale în realizarea, monitorizarea și compararea calității academice;

- evaluarea următoarelor activități specifice de natura psihopedagogică și didactică din D.P.P.D.: formarea profesională inițială pentru cariera didactică; formarea continuă în psihopedagogie, metodică și specialitate pentru personalul didactic din învățământul preuniversitar; organizarea unor programe de educație a adulților, la solicitarea persoanelor/ instituțiilor interesate; conversia profesională la nivel universitar și postuniversitar; pregătirea, organizarea și desfășurarea examenelor din învățământ, a definitivatului și a gradelor didactice pentru specializările care i-au fost arondate de Ministerul Educației și Cercetării; consilierea psihopedagogică și metodică privind dezvoltarea profesională și evoluția în cariera didactică, precum și coordonarea activităților de mentorat din școli; inițierea și dezvoltarea unor activități de cercetare științifică fundamentală și aplicativă în domeniul Științelor educației; susținerea dezvoltării profesional-științifice a personalului didactic din universitate;
- elaborarea unui raport privind starea calității în sistemul de formare inițială a personalului didactic și a unui set de recomandări privind îmbunătățirea sa.

Principalele etape care vor fi parcurse în cadrul procesului de evaluare sunt:

1. declanșarea procedurilor de evaluare în cazul în care D.P.P.D. depune o cerere în acest sens, simultan cu raportul de evaluare internă și dacă se face dovada că s-a achitat taxa prevăzută de lege pentru activitatea de evaluare;
2. analiza raportului de evaluare internă și vizitarea instituției solicitante de către o comisie formată din trei experți care au pregătire de specialitate în domeniul Științelor educației;
3. raportul de evaluare întocmit de experți se înaintează spre analiză către Departamentul de specialitate - Comisia de experți permanenți de specialitate a ARACIS pentru domeniul Științe ale educației, cu scopul de a valida raportul experților prin verificarea respectării metodologiei de evaluare externă și apoi îl propune spre dezbateră și validare în Consiliul ARACIS;
4. elaborarea Raportului Consiliului ARACIS care se înaintează Ministerului Educației și Cercetării cu propunerea, după caz, de aprobare a calității de instituție furnizoare de programe de formare a personalului didactic și a autorizației de funcționare a D.P.P.D.

Este necesară existența unui sistem de management al calității funcțional, a motivației și a dorinței de a face lucrurile cât mai bine cu putință și a convingerii că meseria pe care o avem și educația pe care o exercităm prin intermediul ei este definitorie pentru studenți, pentru viitorul societății românești în general și, nu în ultimul rând, pentru noi înșine ca dascăli universitari, care, în orice condiții, au menirea și datoria de a asigura formarea unei generații de viitori intelectuali de calitate. Spațiul european al învățământului superior trebuie să fie construit pe valori academice nucleu și, în același timp, să răspundă așteptărilor factorilor

interesați, adică să demonstreze calitate. Într-adevăr, aprecierea calității trebuie să ia în considerație scopurile și misiunea instituțiilor și programelor. Este necesar un echilibru între inovație și tradiție, între excelență academică relevantă socio-economic, între coerența curriculum-ului și libertatea de alegere a studenților. Acest Spațiu european al învățământului superior presupune predare și cercetare, guvernare și administrare, receptivitate la nevoile studenților și ofertare de servicii non-educaționale. Calitatea în sine nu este suficientă. Este necesar ca ea să fie demonstrată și garantată, pentru a fi recunoscută și demnă de încredere pentru studenți, părinți și societate la nivel național, european sau mondial. Calitatea este o condiție de bază pentru încredere, relevanță, mobilitate, compatibilitate și atractivitate în Spațiul european al învățământului superior.

Bibliografie

- *** 2000, *Memorandul privind învățarea permanentă*. Document elaborat de Comisia Europeană, Lisabona
- *** *Raportul de țară* al Conferinței de la Berlin. 2003
- **** *Declarația Conferinței Naționale a Învățământului Superior*, 2003, București.
- **** *Declarația de la Bologna*.1999
- *** *Quality in university continuing education. An European perspective*. 1998, Varșovia
- Antonesei, Liviu, 2000. *Management universitar*. Iași: Polirom.
- ARACIS, 2006. *Metodologia de evaluare externă, standarde de referință, lista indicatorilor de performanță a ARACIS*, www.aracis.ro.
- ARACIS, 2007. *Ghidul pentru evaluarea externă a Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic*, www.aracis.ro .
- Burduș, Eugen, Căprescu, Gheorghiuță, 1999. *Fundamentele managementului organizației*. București: Editura Economică.
- Buzărnescu, Ștefan, 2004. *Practica managerială în învățământul superior*. București: Editura Univers Enciclopedic.
- Comisia Europeană, 2002. *European Report on Quality Indicators of Lifelong Learning*. Brussels.
- Consiliul Europei, Forumul Învățământului superior, 2006. *Legitimitatea Asigurării Calității învățământul Superior. Rolul autorităților și instituțiilor publice*. <http://st.ulim.md>.
- Cooper, David E., 1975. "Quality and Equality in Education". In *Philosophers Discuss Education*. Editor S. C. Brown. London: Palgrave Macmillan
- Cristea, Sorin, 1996. *Managementul organizațiilor școlare*. București: Editura Didactică și Pedagogică

- Cucoș, Constantin, 1997. *Orientări și dileme valorice în spațiul universitar*. Iași: Editura Polirom.
- Drăgulănescu, Nicolae, 2003. *Managementul serviciilor*. București: Editura AGIR.
- Drăgulănescu, Nicolae, 2003. *Ghid de bune practici pentru legătura dintre universitate și mediul economic*, <http://www.calisro.ro>.
<http://dictionary.cls>
- Iosifescu, Șerban (coord.), 2000. *Manual de management educațional pentru directorii de unități școlare*, București: Editura ProGnosis.
- Jinga, Ioan, Istrate, Elena (coord.), 1998. *Manual de pedagogie*, București: Editura All.
- Joita, Elena, 2000. *Management educațional*. Iași: Editura Polirom.
- Lisievi, Petru, 1997. *Calitatea învățământului*. București: Editura Didactică și Pedagogică
- Marga, Andrei, 1999. *Educația în tranziție*. Cluj Napoca: Editura Dacia.
- Miroiu, Adrian (coord.), 1998. *Învățământul românesc azi*. Iași: Editura Polirom.
- Monitorul Oficial, *Legea nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare*
- Neacșu, Ioan (coord.), 1997. *Școala românească în pragul mileniului III (O „provocare” statistică)*. București: Editura Paideia.
- Neculau, Adrian, 1997. ”Universitatea: valorile actorii săi”, în *Câmpul universitar și actorii săi*, Neculau, Adrian, (coord.), 39-53. Iași: Editura Polirom,
- Noyé, Didier, 2000. *Ghid practic pentru controlul calității*. București: Editura Tehnică.
- Olaru, Marieta, 1999. *Managementul calității*. București: Editura Economică.
- Peters, Richard Stanley, 1977. ”Education and justification”. In *Journal of Philosophy of Education*, The Philosophy of Education Society of Great Britain.
- Pfeffer, Naomi, Coote, Anna, 1991. ”Is Quality Good for You? A Critical Review of Quality Assurance”. In *Welfare Services*, Institute for Public Policy Research, Great Britain.
- Sallis, Edward, 1996. *Total Quality Management in Education*. London: Kogan Page Ltd.
- Vințanu, Nicolae, 2001. *Educația Universitară*. București: Editura Aramis.